

CANGUINETI

ECCLESIASTICAE

INSTITUTIONES

BX1935

S2

1890

007601

EX LIBRIS

HEMETHERII VALVERDE TELLEZ
Episcopi Leonensis

1080016103

IURIS ECCLESIASTICI
INSTITUTIONES
IN USUM PRAELECTIONUM

AUCTORE

SEBASTIANO SANGUINETI

E SOCIETATE IESU
IAM IN PONTIFICA UNIVERSITATE GREGORIANA
NUNC IN PONTIFICA SUPERIORE ACADEMIA HISTORICO-IURIDICA
IURIS ECCLESIASTICI ANTECESSORE
SACRARUM CONGREGATIONUM
CONCILII, STUDIORUM, A NEGOTIIS ECCL. EXTR.
CONSULTORE ETC.

Editio altera aucta et expolita

Capilla Alfonsina
Biblioteca Universitaria

UNIVERSIDAD DE NUEVO LEÓN
Biblioteca Valverde y Tellez

ROMAE

EX TYPOGRAPHIA POLYGLOTTA

S. C. DE PROPAGANDA FIDE

MDCCXC.

MONDO EMETERO
AVI ARDE Y LLEVE

44389

BX L935

S2

L890

APPROBATIONES

IN PRIMA EDITIONE

Cum librum cui titulus est: *Iuris ecclesiastici privati Institutiones ad Decretalium enarrationem ordinatae*, a P. Sebastiano Sangineti nostrae Societatis sacerdote conscriptum, aliqui eiusdem Societatis theologi quibus id commissum fuit recognoverint et in lucem edi posse probaverint, facultatem concedimus ut typis mandetur, si ita iis ad quos pertinet videbitur.

In quorum fidem has litteras manu nostra subscriptas et sigillo officii nostri munitas dedimus.

Romae die 27 Maii 1884.

THOMAS GHETTI S. I.
Praepositus Provinciae Romanae.

Proprietas litteraria

FONDO EMETERIO
VALVERDE Y TELLEZ

IN SECUNDA EDITIONE

Facultatem concedimus ut opus praedictum denuo typis mandetur si ita iis ad quos pertinet videbitur.

In quorum fidem has litteras manu nostra subscriptas et sigillo officii nostri munitas dedimus.

Romae die 25 Iulii 1890.

ROGERIUS FREDDI
Praepositus Provinciae Romanae.

007601

RATIO HUIUS SECUNDÆ EDITIONIS

AD LECTOREM

Distractis quoquot erant primæ editionis an. MDCCCLXXXIV exemplaribus, cogitandum fuit de secunda editione adoranda, ne copia eorum deficeret iis Seminariis aliisque Institutis qui opus nostrum tamquam textum in scholis delegerant adhibendum. Accedit, eo pacto fuisse idem opus universim favore exceptum, ut sperandum foret alteram eiusdem editionem eodem modo exceptumiri.

Equidem mens erat, non nisi diuturnis curis adhibitis, Institutiones nostras plurimum auctas denuo typis vulgare. Verum ea necessitas quam innuimus nos cogit ut iis dumtaxat in iis expoliendis contenti simus, quae maioris sunt momenti, reliquis minus necessariis interim praetermissis.

Vix igitur opus esset aliquid iis addere quae in prima editione praefati sumus. Quia tamen nonnulla immutanda, quaedam etiam neque levioris momenti adiicienda censuimus, pauca hie praemittenda a nobis sunt ut plene mens nostra lectoribus innotescat.

Illud in primis cuivis forte mirum accidere poterit, nos in hac editione titulum ipsum operis aliquatenus mutasse illudque inscripsisse *Institutiones iuris ecclesiastici*, suppresso apposito “privati”, quod erat in prima editione. Id non eo pacto a nobis factum est, quod partitionem iuris in *publicum* et *privatum*, quatenus ea significat ius quod dicunt *constituens* seu *quid Ecclesia possit* et ius quod *constitutum* appellatur seu *quid Ecclesia potestatem suam ad actum reducens egerit* aut falsam aut saltem minus aptam

arbitremur. Attamen cum ex Iure romano, ad formulas quod attinet, sit procul dubio desumpta, fervet adhuc controversia, quaenam obiecta singulis membris sint adscribenda, unde fit ut a quibusdam recentioribus uti Phillips, Vering aliisque, in iure ecclesiastico omnino respuantur. Hinc consultius duximus, ne de verbis digladiari videamur, ab ea formula abstinere et Institutiones nostras, *iuris ecclesiastici* simpliciter nuncupavimus.

Decretus publicus art.
Accedit quod ut animadvertisimus in prolegomenis (n. 1) significatio quae modo datur appellationi iuris *publici ecclesiastici*, omnino propria est; adeo ut sit pars veluti avulsa ab iuris disciplina et potissimum versetur in mutuis relationibus considerandis Ecclesiam inter et civilem societatem.

Atqui profecto si hoc modo consideretur, iuri *publico* non respondet tamquam aliud membrum ius *privatum*, ita ut ex utroque universa exsurgat iuris disciplina.

Institutiones art.
His de caussis, appellationem illam in hac secunda editione omittendam putavimus. Coeterum etiam ea de caussa tuto appellationem illam omittere licebat, quod in prolegomenis titulum innectere visum est opportunum "de iuridica catholicae Ecclesiae constitutione", in quo, licet pressa omnino oratione, quae potissima tamen in iure publico habentur, complexi sumus. His de titulo operis animadversis illud in primis inculcandum videtur, indolem ac naturam Institutionum, ut vocant, eam esse ut *elementa* sint iuris, adeoque iis, veluti propaedeutica disciplina, iuris ecclesiastici candidati eas iam rite praceptas animo notiones habeant, quibus ad profundiorem perfectioremque iuris scientiae notitiam hauriendam tutius accedant.

Hoc quidem dupli methodo didactica fieri potest. Vel enim ab Institutionibus fit gradus ad veram et propriam Textus Canonici enarrationem, aut saltem, ad eius normam, didacticam iuris canonici expositionem, ut fit in schola Decretalium, vel ampliori methodo, historiae potissimum in legis formula interpretanda adscito praesidio, variae iuridicae scientiae partes perscrutandae intimius assumuntur, haud presso vestigio Decretalium ordine servato.

Ita fit in pluribus universitatibus et hic Romae in *Academia historico-iuridica*, Leonis XIII. sapientissima iuxta ac effusissima munificentia ad perfectiorem iuris utriusque culturam instituta, cui nos ipsi tanquam Iuris ecclesiastici antecessores, ab eodem Pontifice, singulari benevolentia quinque abhinc annis, adscripti fuimus.

Ut utriusque scopo Institutiones nostrae responderent, ita iuris elementa proponere curavimus ut paulo liberius tum ad decretalium enarrationem, tum generatim ad profundiorum iuris nostri tractationem ordinarentur. Hinc aequi adhiberi possunt sive gradus deinde fiat ad scholam decretalium proprie dictam, adeoque unico anno sint exhausti, sive paulo ampliori ratione sint in schola pluribus annis evolvendae. Si enim schola decretalium post institutionum scholam haud haberi debeat, tunc duobus saltem annis opportune facta materiae partitione, textus ipse nostrarum Institutionum viva praceptoris voce, erit uberior explanandus, servato ordine logico conceptum et adscitis in rem allegationibus quae in textu indicantur.

Si vero, quod fieri maxime optandum, post institutiones hoc ampliore modo propositas, superior schola iuris habeat, Institutiones nostrae, ni toti fallimur, huic scopo assundo, ceu praeparatio omnino respondent.

Ulterius notandum est, ab Institutionibus hcc modo consideratis, alienas esse *pragmaticorum*, quos vocant, fuses et enucleatas enumerationes, itemque practicas ad forensem usum accommodatas quae in specie, quam dicunt, *facti* versantur, applicationes.

Quare dum ista facessant oportet, simul tamen omnino requiritur in Institutionibus ut eae tum in rerum delectu, tum in disserendi ordine ac methodo, iuris scientiam tironibus suaviorem efficient ac gratiorem, quo facilius ad eam profundius cognoscendam allicantur.

Non tamen eo modo Institutiones sunt proponendae ut vivae praceptoris voci plura relinqu opus non sit, secus enim schola ipsa inutilis prorsus evaderet.

Illud quoque notandum est, ob nexum doctrinae et eam quae modo invaluit in theologicis scholis didactica disci-

plina, plura quae ad Iuris nostri scientiam per se pertinere, in iis pertractari; quod potissimum in re sacramentaria contingit.

Haec ne inutili geminatione actum ageremus, ut plurimum praetermittenda censuimus, ut suis locis videbitur.

Addidimus vero in hac secunda editione quaedam maximi momenti scholia, quae licet Institutionum ambitum per se praetergrediantur, in discentium utilitatem, si iis uti velint, inserenda opportunum arbitrati sumus et ad eam disserendi methodum pertinent, quam sequimur in praesens in nostris prelectionibus in academia historico-iuridica tradendis.

In appendice vero Instructionem a S. C. EE. et RR. pro caussis disciplinaribus et criminalibus clericorum datam dumtaxat retulimus, reliquis quae in prima editione ibi congesta fuerant praetermissis, eo quod aliis in libris quae in discipulorum manibus versantur, potissimum theologiae moralis, passim reperiuntur.

His de hac altera huius operis editione breviter animadversis, reliquum est, ut si quid utilitatis discentibus ex hoc qualicumque labore nostro obventurum, Dei nomine sit, id totum in huius laudem atque obsequium cedat, simulque amorem erga Apostolicam Petri Sedem ac in eius iuribus tuendis impensissimum studium, usque in eorum animis promoveat.

Romae ex aedibus Collegii Germanici Hungarici XII. Kal.
August. MDCCXC.

IURIS ECCLESIASTICI

PROLEGOMENA

1. Antequam ad singularum partium Iuris Ecclesiastici tractationem deveniant, in more est Doctorum qui de illo disserunt, quaedam generatim ad maiorem disputationis perspicuitatem praemittere, sive de Iuris universim accepti natura et partitione, sive de Iuris ecclesiastici nominatum origine, natura, historica evolutione, legitimis fontibus, hisque similibus. Huc spectant *Iuris Ecclesiastici Prolegomena* seu *Dissertationes Prooemiales*, prout apud omnes auctores reperire est. Liquet autem ex iis quae in his prolegomenis continentur, quaedam saltem esse quae longe aptius *Iuris Ecclesiastici Publici*, quod vocant, *Institutionibus* praemitti possent, ut ea sunt quae ad Iuris generalem notionem determinandam pertinent aut eiusdem fontes exhibent. At quae causa nobis fuerit, ut mori obsequeremur hactenus servato, ea tradendi ante Iuris ecclesiastici Institutiones, ex eo colligi potest quod Ius publicum veluti pars ab Institutionibus omnino seiuncta, diverso etiam textu adhibito in pluribus scholis spectari soleat.

2. Porro in his Prolegomenis media nobis via tenenda est, ut neque ea quae discentibus necessaria sunt praetermittamus, neque ea quae ad exquisitiorem eruditionem pertinent et fusiorem tractationem postulant prosequamur. In duplum partem Prolegomena tribuimus, quarum prima *Praenotiones historicas*, altera *Praenotiones theoreticas* complectitur.